

BIBLIOGRAFICKÉ ODKAZY A CITACE INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

Interpretace aktualizované normy ČNS ISO 690 platné od 1. dubna 2011

Bc. Markéta Řehůrková

Bc. Vanda Gřešáková

Vytvořeno v rámci projektu e: Citace

<http://e.citace.com>

FB: E-Citace <http://www.facebook.com/pages/E-Citace/234158816646277>

e.citace@gmail.com

V Brně 1. března 2012

OBSAH

OBSAH	2
ÚVOD	4
ZÁKLADNÍ PRINCIPY TVORBY BIBLIOGRAFICKÝCH CITACÍ A CITACÍ	6
OBVYKLÉ POŘADÍ ÚDAJŮ V BIBLIOGRAFICKÉ CITACI	7
PRAVIDLA A PRVKY BIBLIOGRAFICKÉ CITACE	8
1. TVŮRCE (autor)	8
2. NÁZEV	10
3. VEDLEJŠÍ NÁZVY	11
4. TYP NOSIČE	12
5. VYDÁNÍ	12
6. NAKLADATELSKÉ ÚDAJE	12
7. NÁZEV EDICE, ČÍSLO	13
8. ČÍSLOVÁNÍ V RÁMCI POPISOVANÉ JEDNOTKY	13
9. STANDARDNÍ IDENTIFIKÁTORY	13
10. LOKACE CITOVANÉHO INFORMAČNÍHO ZDROJE	14
11. DODATEČNÉ VŠEOBECNÉ INFORMACE	14
SPECIFICKÉ KATEGORIE INFORMAČNÍHO ZDROJE	15
1. ELEKTRONICKÉ INFORMAČNÍ ZDROJE	15
2. POČÍTAČOVÝ PROGRAM	16
3. AUDIOVIZUÁLNÍ DOKUMENTY	16
4. KARTOGRAFICKÉ DOKUMENTY	17
5. FILMY, VIDEA A TELEVIZNÍ VYSÍLÁNÍ	18
6. GRAFICKÁ DÍLA	18
7. HUDBA	19
8. PATENTY	19
9. NORMY A PODOBNÉ PUBLIKACE	19
	2

METODY CITOVÁNÍ	20
1. HARVARDSKÝ SYSTÉM (FORMA JMÉNO-DATUM)	20
2. FORMA ČÍSELNÉHO ODKAZU	21
3. PRŮBĚŽNÉ POZNÁMKY	23
ÚPRAVA ABECEDNÍHO SEZNAMU BIBLIOGRAFICKÝCH CITACÍ	25
OBECNÉ STRUKTURY BIBLIOGRAFICKÝCH CITACÍ S PŘÍKLADY	26
1. TIŠTĚNÉ ZDROJE	26
2. ELEKTRONICKÉ ZDORJE	30
3. SPECIFICKÉ DOKUMENTY	37
POUŽITÁ LITERATURA	43

ÚVOD

Norma ČSN ISO 690 je českou verzí mezinárodní normy ISO 690:2011. Na území České republiky platí od dubna 2011 a nahrazuje normy ČSN ISO 690 (01 0197) z prosince 1996 o pravidlech pro bibliografické odkazy a citace tištěných dokumentů a normu ČSN ISO 690-2 (01 0197) z ledna 2000 o pravidlech pro bibliografické odkazy a citace elektronických dokumentů.

Česká verze normy uvádí pravidla pro úpravu bibliografických citací a odkazů a pokyny pro úpravu citací v latině v informačních zdrojích, které nejsou primárně bibliografické. Informačními zdroji jsou myšleny monografie, periodika, sborníky vč. jejich částí, patenty, kartografické dokumenty, hudbu, zvukové dokumenty, tiskoviny, fotografie, grafická a audiovizuální díla, filmy, a to vše v tištěné i v elektronické podobě, dále elektronické informační zdroje zahrnující např. počítačový software, webová sídla či databáze.

Tato mezinárodní norma neurčuje přesně konkrétní styl odkazu nebo bibliografické citace, ale má doporučující charakter. Příklady uvedené v této interpretaci normy jsou v souladu jak s normou ČSN ISO 690¹, tak i s dokumentem², v němž jsou sjednoceny připomínky několika českých odborníků v oblasti citování: E. Bratková, D. Červňová, V. Eliášová, Z. Firstová, L. Jansová, J. Kratochvíl, M. Krčál a P. Sejk.

Na závěr Vás ještě seznámíme se základními pojmy, které se citování týkají. Pokud se chcete dozvědět více, přečtěte si *Metodický materiál 1 - Jak se vyznat v citování*.³

¹ ČSN ISO 690. *Informace a dokumentace - Pravidla pro bibliografické odkazy a citace informačních zdrojů*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2011. 40 s. Třídící znak 01 0197.

² BIERNÁTOVÁ, Olga a Jan SKŮPA. *Bibliografické odkazy a citace dokumentů dle ČSN ISO 690 (01 0197) platné od 1. dubna 2011*. Brno, 2011. 27 s. Dostupné z: <http://www.citace.com/soubory/csniso690-interpretace.pdf>

³ TEPLÍKOVÁ, Zuzana, Petra ŠOLCOVÁ a Hana ČECHOVÁ. *Jak se vyznat v citování*. Brno: e:citace, 2012.

Bibliografická citace a odkaz je „formalizovaný údaj o dokumentu, který autor bezprostředně použil při přípravě své práce. Odkazy na citovaný dokument jsou“ např. „v textu uvedeny formou číselných ukazatelů nebo zkrácených citací (první údaj bibliografické citace a datum vydání, např. Novák 1998).“⁴

Citát neboli Citace je „doslovné uvedení cizího výroku nebo textu v rámci vlastního dokumentu doprovázené obvykle přesnou identifikací pramene, ze kterého daný výrok nebo text pochází, tedy bibliografickou citací. V textu je obvykle uvedena uvozovkami, odsazením anebo typem písma.“⁵

Parafráze je přeformulování cizích myšlenek takovým způsobem, aby byl zřejmý jejich původní význam. Parafrázi je vždy nutné opatřit bibliografickou citací.

⁴ Bibliografická citace. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2003- [vid. 25-11- 2011]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000349&local_base=KTD

⁵ RICHTEROVÁ, Alena. Citace. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2003- [vid. 25-11- 2011]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000348&local_base=KTD

ZÁKLADNÍ PRINCIPY TVORBY BIBLIOGRAFICKÝCH CITACÍ A CITACÍ

- **Jednoznačná identifikace citovaného dokumentu.**
 - Při vytváření bibliografických citací je nezbytné uvádět informace, které jsou potřebné k nalezení citované části v dokumentu.
- **Přebírání údajů z citovaného zdroje/dokumentu pro bibliografickou citaci v následujícím pořadí:**
 1. titulní list (nebo úvodní obrazovka webové stránky, etiketa na CD apod.)
 2. rub titulního listu, hlavička strany
 3. obálka, etiketa, doprovodná dokumentace
 4. jiná část dokumentu
- **Normou přesně stanovené pořadí jednotlivých údajů.**
- **Vytvoření co nejpřesnějšího záznamu bibliografické citace.**
 - Není možné vynechat povinné údaje, pokud jsou v citovaném zdroji dostupné.
 - Pokud možno uvádět i nepovinné údaje, pokud jsou pro identifikaci citovaného zdroje nějakým způsobem důležité.
- **V případě, že v citovaném zdroji chybí určitý údaj, vynechává se a pokračuje údajem následujícím.**
 - dohledání dotazu v jiném zdroji (přebíráme-li dotaz z jiného zdroje, uvádíme jej v hranaté závorce)
 - nahrazení zástupnou formulací
- **Citování konkrétního výtisku, verze dokumentu nebo jeho části**
- **Jednotná forma citací a interpunkčního značení**
- **Zapisování citovaných údajů ve stejném jazyce, ve kterém jsou uvedeny citované zdroje.**

OBVYKLÉ POŘADÍ ÚDAJŮ V BIBLIOGRAFICKÉ CITACI

1. Tvůrce (autor)
2. Název
3. Vedlejší názvy
:podnázev, díl, název části [původní název nebo překlad]
4. [Typ nosiče] (v případě potřeby)
5. Vydání
6. Další tvůrci
7. Nakladatelské informace
Místo vydání: vydavatel, datum vydání
8. Název edice, číslo (pokud je k dispozici)
9. Číslování v rámci popisované jednotky
10. Standardní identifikátor (ISBN, ISSN, DOI atd.)
11. Dostupnost, přístup nebo umístění (u online zdrojů)
12. Doplnující všeobecné informace

PRAVIDLA A PRVKY BIBLIOGRAFICKÉ CITACE

1. TVŮRCE (autor)

Při tvorbě citace uvádíme osoby nebo korporace ve stejném tvaru, v jakém jsou uvedené na vyznačeném místě v citovaném zdroji. Osoba odpovědná za vytvoření obsahu citovaného dokumentu by měla být uvedena jako TVŮRCE. Ne ve všech případech je tvůrce známý, proto může být v citaci uveden např. ilustrátor, fotograf, překladatel apod.

Pokud je u citovaného zdroje uvedeno více autorů, na první místo řadíme hlavního tvůrce, tzn. autora, který je v textu typograficky zvýrazněný. V případě, že jsou všechny osoby na stejné úrovni, uvádíme autora podle pořadí, v jakém jsou osoby vypsány ve zdrojovém dokumentu.

- **Jméno prvního autora**

Jméno prvního autora se vždy uvádí v převráceném (invertovaném) tvaru:

PŘÍJMENÍ, Jméno

Příklad: NEPIL, František
 ČAPEK, Karel
 NEUMANN, Stanislav Kostka
 TOLSTOJ, L. N.

Úprava dalších částí jména by měla odpovídat zvykům národa, s nímž je tvůrce spjat, pokud je to možné.

Příklad: FALLA, Manuel de. [španělština]
 LA FONTAINE, Jean de. [francouzština]
 DE LA MARE, Walter. [angličtina]
 KLEIST, Heindrich von. [němčina]

- **Jména druhých a dalších autorů (více autorů)**

Jména druhých a dalších autorů se dále uvádí běžným způsobem:

Jméno PŘÍJMENÍ

Příklad: David KUČERA

Pokud jsou dva nebo tři tvůrci, uvádí se jejich jména v bibliografické citaci. Jméno prvního tvůrce se uvádí v převráceném (invertovaném) tvaru, jména dalších autorů se uvádí běžným způsobem.

PŘÍJMENÍ, Jméno, Jméno PŘÍJMENÍ a Jméno PŘÍJMENÍ

Příklad: MURET, Pierre a Philippe SAGNAC
NOVÁK J., P. ŠPANIHEL
ČECHOVÁ, Miroslava, Tomáš KOMRSKA a Jan NOVÁK

Pokud dokument obsahuje více než tři autory, je-li možné, uvádíme jména všech. Jinak je možné zapsat prvního autora a zkratku „et al.“, „aj.“, „a kol.“.

PŘÍJMENÍ, Jméno at al.

Příklad: SLÁMOVÁ, Kateřina aj.
MARTEN, P. et al.
KUČERA, Jaroslav a kol.

U dokumentů, které mají více autorů, ale žádný z nich není dominantní (např. encyklopedie, film, konference apod.), píšeme jako první údaj v citaci NÁZEV DÍLA.

Příklad: *Encyclopaedia Britannica*
Kolja [film]
International Conference on Scientific Information

- **Organizace jako tvůrce**

V případě, že je jméno organizace na dokumentu uvedeno zkratkou, ale ve skutečnosti známe jeho celý název, uvedeme ho do hranaté závorky. Toto pravidlo není nutné u organizací, jež jsou všeobecně známé pod zkratkou (UNESCO, NATO, UNICEF, ČEZ, RWE apod.)

2. NÁZEV

Název uvádíme ve stejném tvaru, v jakém se vyskytuje v citovaném dokumentu. Název se píše kurzivou.

Název

Příklad: *Válka s mloky*
Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha

V případě, že jsou uvedeny různé alternativy názvu, měl by být použit ten nejvýznamnější. Pokud má několik forem názvu stejnou váhu, měly by být uvedeny v následujícím pořadí:

1. název v jazyce a písmu citovaného dokumentu,
2. název s významným místem v pořadí názvů nebo uspořádání,
3. název v jazyce hlavní cílové skupiny,
4. pro kartografická díla platí následující pořadí: předtištěný název, název z čelní desky, název v rámci sítě nebo rámečku, který obklopuje mapu, název na jiném místě,
5. pro grafické práce platí následující pořadí: název, který je součástí původní kresby, ručně psaný název na informačním zdroji nebo popis kustoda, populární nebo obvyklý název, např. Snídaně v trávě,
6. další formy názvu.

Pozn. Pokud je dokument známý nebo původně vydaný pod jiným názvem, je vhodné jej uvést v hranaté závorce za názvem v následujícím tvaru: *Život a zvláštní podivná dobrodružství Robinsona Crusoe námořníka z New Yorku* [Robinson Crusoe]

Je-li název citovaného zdroje příliš dlouhý, lze jej zkrátit vynecháním některých slov a nahrazením třemi tečkami.

Příklad: *Putování aneb Cesta z království českého do Benátek...*

3. VEDLEJŠÍ NÁZVY

- **Podnázev**

V normě je podnázev uveden jako nepovinný údaj, doporučuje se ho ovšem uvádět z důvodu snadnější identifikace citovaného zdroje.

Název: Podnázev

Příklad: *Možnosti transgrese: Je třeba vylepšovat člověka?*

- **Nejasný nebo nesprávný název**

Pokud je název nejasný nebo nesprávný (nedokáže názorně vyjádřit obsah informačního zdroje), lze jej vysvětlit v hranatých závorkách umístěných za názvem.

- **Chybějící název**

V případě, že není uveden zřejmý název dokumentu, uvádí se v bibliografické citaci populární nebo tradiční název, pokud existuje. Jinak by měl být název doplněn v hranaté závorce.

- **Díl vícedílného dokumentu**

V případě, že je potřeba citovat konkrétní díl vícedílného dokumentu, název celého díla se píše kurzivou, dále pokračujeme normálním řezem písma (číslo dílu a název dílu)

Název celého dokumentu: Podnázev celého dokumentu. Díl. Název dílu.

- **Název části dokumentu**

Název části dokumentu (příspěvku, článku), musí být typograficky odlišen od názvu zdrojového dokumentu (sborníku, časopisu), proto používáme kurzivu.

- **Název periodika**

V případě, že je název periodika nedostatečný k jasné identifikaci zdroje, mělo by být doplněno jméno organizace, jež periodikum vydává, popř. se uvádí místo publikování.

4. TYP NOSIČE

Typ nosiče se uvádí u jiných než tištěných dokumentů. Zapisuje do hranatých závorek.

Příklad [online]
 [DVD]
 [CD]
 [nástěnná mapa]
 [notový zápis]
 [fotografie]
 [Braillovo písmo]
 [videokazeta VHS]

5. VYDÁNÍ

Tento údaj je povinné uvádět, pokud se jedná o jiné než 1. vydání. Vydání by mělo být uvedeno přesně tak, jak se objevuje ve zdroji.

Příklad: pokud je v knize uvedeno 3. přepracované vydání, do citace zapíšeme:
 3. přeprac. vyd.

6. NAKLADATELSKÉ ÚDAJE

- **Místo vydání**

Místo vydání se uvádí v bibliografické citaci stejně jako v použitém zdroji (pokud je místo vydání známé, ale ve zdroji není uvedeno, doplní se v hranaté závorce). V případě, že je v použitém zdroji uvedeno více míst vydání, stačí doplnit pouze první.

- **Vydavatel**

Jako vydavatel se uvádějí organizace nebo osoby zodpovědné za publikování citovaného zdroje.

- **Datum vydání**

Datum vydání je povinný údaj a zapisujeme jej stejným způsobem, jakým je uveden v dokumentu. V případě, že je datum vypsáno slovy, nahradíme jej číslem. Pokud se uvádí copyright, napíše se před rok značka ©. Není-li datum publikování uvedeno, dohledáváme jej z jiného zdroje či odhadujeme a uvádíme jej v hranaté závorce. Pokud je v citovaném zdroji uvedeno více dat publikování, měla by být uvedena všechna data. U periodických dokumentů se uvádí rozsah dat.

7. NÁZEV EDICE, ČÍSLO

V případě, že zdroj obsahuje název a číslo edice, uvádíme jej. Název a číslo edice by mělo být uvedeno tak, jak je zaznamenáno ve zdroji.

8. ČÍSLOVÁNÍ V RÁMCI POPISOVANÉ JEDNOTKY

Bibliografická citace by měla identifikovat přesně tu část jednotky, na kterou odkazuje. V citaci uvádíme výrazy, které jsou ve zdroji uvedeny nebo zařazeny od největšího celku k nejmenšímu.

Příklad: **vol. 15, no. 1, s. 122-138**

U seriálových publikací je možné pojem „svazek“ a termíny pro menší části sériových publikací vynechat a uvést pouze čísla. V tom případě se čísla odlišují typograficky, číslo svazku se píše tučně a číslo části, v případě potřeby, v kulatých závorkách.

Příklad: **5(2), 34-45**

9. STANDARDNÍ IDENTIFIKÁTORY

V případě, že citovaný dokument obsahuje standardní identifikátor (např. ISBN, ISSN, ISMN, ISRC), který jednoznačně identifikuje zdroj v bibliografické citaci, musí být uveden.

Příklad: **ISBN 978-80-7043-724-7**
 ISSN 0004-1097
 ISRC FR-PCL-21-00004

10. LOKACE CITOVANÉHO INFORMAČNÍHO ZDROJE

Existuje-li omezený počet exemplářů, uvádíme údaje o uložení dokumentu za předložku At, popřípadě český ekvivalent V.

11. DODATEČNÉ VŠEOBECNÉ INFORMACE

Do bibliografických citací mohou být řazeny další informace (na jakékoli nevhodnější místo v citaci) - klasifikace, rozměr, cena a dostupnost, jazyky, registrovaná ochranná známka, další informace.

SPECIFICKÉ KATEGORIE INFORMAČNÍHO ZDROJE

1. ELEKTRONICKÉ INFORMAČNÍ ZDROJE

Elektronické monografie, databáze, počítačové programy, elektronické seriály, elektronické diskusní skupiny, blogy a elektronické zprávy.

- **Typ nosiče/média**

Jedná se o povinný údaj v bibliografické citaci. Typ média pro elektronické informační zdroje by měl být uveden jako typ nosiče.

Příklad: [online]
 [disk]
 [online databáze]
 [online seriál]

- **Požadavky na systém**

Pokud existují informace, které přesahují uvedené informace v typu nosiče, měly by být zaznamenány v poznámce. Například se může jednat o velikosti souborů, požadavky na software, typ počítače, pro který je informační zdroj určen apod.

- **Vydání/verze/úroveň/aktualizace**

Je-li daná informace k dispozici, potom je povinným údajem v bibliografické citaci.

Příklad: Verze 2.0
 Naposledy změněno 12.02.2012
 Aktualizace 09.03.2008

- **Datum citování**

Uvádíme datum, kdy byl elektronický informační zdroj opravdu otevřen. Uvádí se v hranaté závorce. Datu citování by mělo předcházet slovo „viděno“ nebo jiný ekvivalentní termín.

Příklad: [vid. 5.května 2011]
[vid. 2009-11-29]
[cit. 20.10.2012]

Pozn. Dle vyjádření odborníků můžeme v citaci uvádět [vid.] i [cit.]. Vždy je důležité v citaci využívat jednotný zápis.

- **Dostupnost a přístup**

Jedná se o povinný údaj v bibliografické citaci. Uvádí se výrazem „Dostupné z“ nebo jiným ekvivalentem. V případě, že se jedná o elektronické umístění online informačního zdroje v rámci internetu, měla by informace v bibliografické citaci odkazovat na zdroj, který byl skutečně otevřen a měla by obsahovat síťovou adresu pro jeho lokalizaci (např. URL). V případě, že se dokument nachází v místech s omezeným přístupem, je vhodné tuto informaci v citaci uvést.

Příklad: Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana
Dostupné z: prostřednictvím databáze Ebsco

2. POČÍTAČOVÝ PROGRAM

Pokud je informace o citovaném zdroji dostupná, měla by se zaznamenat do bibliografické citace. V případě, že citujeme počítačový program, mělo by být jméno (jména) tvůrce (tvůrců) uvedeno přednostně před jménem distributora, a to i v případě, že je distributor uveden výrazněji. Datem vydání se rozumí datum uvolnění do užívání.

3. AUDIOVIZUÁLNÍ DOKUMENTY

V případě citování audiovizuálních dokumentů by měly být uvedeny informace o formátu citované jednotky (DVD, 16mm film, MPEG-4). Uvádí se v hranatých závorkách.

Příklad: [videozáznam na DVD]
[zvukový záznam na CD]
[videozáznam na 3 DVD]

4. KARTOGRAFICKÉ DOKUMENTY

Do bibliografické citace se mohou uvádět informace např. o kartografickém zobrazení, nultém poledníku, orientačních a referenčních systémech (mřížky a navigační souřadnice).

- **Tvůrce**

U kartografických dokumentů může být role tvůrce označena mnoha výrazy, např. „kartograf“, „sestavil“, „korigoval“, „věnoval“, „editoval“, „navrhl“ apod. Role tvůrce se v citaci uvádí jako doplňující informace.

Příklad: (v mapě je napsáno) **MATĚJÍČEK, Petr**
(korporace) **VOJENSKÝ KARTOGRAFICKÝ ÚSTAV**

- **Označení edic map**

V případě, že je kartografický dokument součástí edice, měla by se uvádět v podobě, ve které se objevuje v primárním dokumentu.

- **Měřítko**

Jedná se o povinný údaj v bibliografické citaci kartografických dokumentů. Ve většině případů se měřítko nachází na mapě, v případě, že na mapě není, je možné do citace zapsat „měřítko neuvedeno“, „měřítko nelze určit“ apod.

- **Rozměr**

U map, grafů a plánů se uvádí velikost jako výška, po níž následuje šířka v milimetrech (měřené uvnitř rámové čáry mapy).

Příklad: **300 mm x 400 mm, list 800 mm x 1000 mm**
(kruhová mapa, uvádí se průměr) **650 mm průměr**
(globus, uvádí se průměr) **150 mm průměr**

5. FILMY, VIDEO A TELEVIZNÍ VYSÍLÁNÍ

- **Název/tvůrce**

Z důvodu toho, že jsou filmy vytvářeny velkým počtem lidí, z nichž nikdo nemá dominantní roli jak tvůrce, uvádí se na prvním místě citace název díla.

Příklad: *Báječná léta pod psa* [film]

- **Datum**

U filmů je preferovaným datem rok uvedení v zemi produkce. U televizních a rozhlasových programů zase datum vysílání.

- **Programy v rámci seriálů**

V případě, že citujeme individuální program v rámci seriálu, měli bychom uvést číslo a název epizody, stejně tak název seriálu, vysílací organizaci, kanál a úplné datum, případně i čas vysílání.

- **Příspěvky**

Jednotlivé části programu by měly být citovány jako příspěvky.

6. GRAFICKÁ DÍLA

- **Tvůrce**

V bibliografické citaci bychom měli uvést jména všech tvůrců, která jsou na citované jednotce. Jména by měla být převzata včetně rolí (Malíř, rytec).

- **Lokace grafiky**

V případě, že je pro identifikaci grafického díla důležitá jeho lokace uložení v knihovně nebo repositáři, se tento údaj také uvádí v bibliografické citaci jako základní prvek. Používá se předložka At, nebo český ekvivalent V.

Příklad: *At: Národní knihovna ČR*

V: Národní technické muzeum Praha

- **Část jiného informačního zdroje**

Grafická díla mohou být součástí knih nebo časopisů, proto ho v tomto případě citujeme jako příspěvek. Používá se předložka In.

7. HUDBA

- **Tvůrce**

U hudebních děl se obvykle uvádí jako tvůrce skladatel.

- **Rozměr**

Úplné partitury se podle rozměru označují jako studijní, pokud je jejich výška větší než 200 mm, nebo miniaturní či kapesní, pokud je jejich rozměr menší. Uvádí se v hranatých závorkách.

8. PATENTY

V případě patentů by mělo být pořadí prvků v bibliografické citaci s výjimkou data stejné jako v citaci příspěvků v rámci časopisu. Na první místo se řadí jméno majitele nebo žadatele, dále se uvádí název patentového zdroje (příspěvek), označení řady a číslo patentu. Pokud není z bibliografické citace patrné, že jde o patent, měla by být tato skutečnost uvedena. Nepovinné údaje např. klasifikační znaky, datum přihlášky apod.

9. NORMY A PODOBNÉ PUBLIKACE

Název řady a číslo jsou základními prvky bibliografické citace výzkumné zprávy a podobných dokumentů, které jsou vydávány v řadách.

METODY CITOVÁNÍ

Norma umožňuje vybrat si ze tří způsobů odkazování v textu na použitou literaturu.

1. HARVARDSKÝ SYSTÉM (FORMA JMÉNO-DATUM)

- **Odkaz v textu**

Formou jméno-datum se v textu uvádí jméno tvůrce a rok vydání citovaného informačního zdroje. Pokud je jméno tvůrce přirozenou součástí textu, následuje v kulatých závorkách rok vydání, pokud není jméno součástí textu, tak se v kulatých závorkách uvádí jméno tvůrce a rok. V případě, že uvádíme více informačních zdrojů stejného tvůrce se stejným rokem vydání, odlišují se malými písmeny abecedy (a, b, c, atd.) připojenými k roku vydání uvedeného v kulatých závorkách. Pokud potřebujeme uvést konkrétní lokaci dokumentu (např. čísla stránek), pak se v kulatých závorkách za rokem vydání uvádí příslušná lokace.

Příklad:

Podle české terminologické databáze z oblasti knihovnictví a informační vědy je plagiátorství definováno jako „vydávání cizího literárního nebo jiného uměleckého nebo vědeckého díla za vlastní, popř. převzetí části cizí práce bez uvedení použitých zdrojů.“ Plagiátorství se můžeme dopustit jak vědomě, tak i nevědomě. Za úmyslné plagiátorství je považováno „ukradení cizího textu, kopírování cizího textu a jeho vydávání za vlastní. Za nevědomé je označované citování, při kterém opomeneme udat zdroj citace nebo nedostatečně citujeme. Také citování starších vlastních děl bez uvedení citace je považováno za plagiátorství.“ (Havlová, 2003) V Česku se problematikou plagiátorství a s tím související informační etikou zabývá Karel Janoš (1993) a Jan Činčera (2002). V zahraničí plagiátorství mezi studenty doktorandského studia zkoumali Wan Roselind, Nordin Roselind et al. (2011) a Zulfiqar Ali Cheema et al. (2011).

Pozn. Norma uvádí užití pouze kulatých závorek pro jméno odkazy v textu (jméno-datum). Je ovšem možné použít i typograficky výraznější hranaté závorky, a to v případě, že pro všechny odkazy v textu použijete stejný styl.

- **Bibliografická citace**

Seznam bibliografických citací informačních zdrojů odkazovaných v textu se řadí abecedně podle příjmení autora s rokem vydání a popř. i s malými písmeny abecedy rozlišujícími jednotlivá díla. Rok vydání se tedy uvádí po čárce rovnou za jméno autora, nikoli až za nakladatele.

Příklad:

1. ČINČERA, Jan, 2002. *Informační etika: sylabus k bakalářskému studiu informační vědy*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-2102-981-1.
2. HAVLOVÁ, Jaroslava, 2003-. Plagiátorství. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha: Národní knihovna ČR [vid. 25.11.2011]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000014609&local_base=KTD
3. CHEEMA Zulfiqar Ali, 2011. Conceptual awareness of research scholars about plagiarism at higher education level: intellectual property right and patent. *International Journal of Academic Research*. Vol. 3, Iss. 1, s. 666-671.
4. JANOŠ, Karel, 1993. *Informační etika*. Praha: Česká informační společnost.
5. WAN Roselind a Nordin ROSELIND, 2011. Plagiarism among Undergraduate Students in an Engineering-Based University: An Exploratory Analysis. *European Journal of Social Science*. Vol. 25, Iss. 4, s. 537-549.

2. FORMA ČÍSELNÉHO ODKAZU

- **Odkaz v textu**

Číselný odkaz na informační zdroj je uveden buď v kulatých závorkách, hranatých závorkách nebo v horním indexu v pořadí, v jakém je citován poprvé. Odkaz na jednu určitou práci bude mít v textu vždy stejné číslo (podle prvního uvedeného odkazu). V textovém editoru se pak odkazy na informační zdroj propojují křížovými odkazy. Případná lokace (číslo stránky/stránek) se uvádí za číselným odkazem v závorkách (kulaté, hranaté) nebo v horním indexu.

Příklad:

Podle české terminologické databáze z oblasti knihovnictví a informační vědy je plagiátorství definováno jako „vydávání cizího literárního nebo jiného uměleckého nebo vědeckého díla za vlastní, popř. převzetí části cizí práce, bez uvedení použitých zdrojů.“ Plagiátorství se můžeme dopustit jak vědomě, tak i nevědomě. Za úmyslné plagiátorství je považováno „ukradení cizího textu, kopírování cizího textu a jeho vydávání za vlastní. Za nevědomé je označované citování, při kterém opomeneme udat zdroj citace nebo nedostatečně citujeme. Také citování starších vlastních děl bez uvedení citace je považováno za plagiátorství.“ [5] V Česku se problematikou plagiátorství a s tím související informační etikou zabývá Karel Janoš [20] a Jan Činčera [4]. V zahraničí plagiátorství mezi studenty doktorandského studia zkoumali Wan Roselind, Nordin Roselind et al. [28] a Zulfiqar Ali Cheema et al. [29].

- **Bibliografické citace**

Bibliografické citace použitých informačních zdrojů řadíme v číslovaném seznamu v číselné řadě.

Příklad:

4. ČINČERA, Jan. *Informační etika: sylabus k bakalářskému studiu informační vědy*. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 80-2102-981-1.

5. HAVLOVÁ, Jaroslava. Plagiátorství. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2003- [vid. 25.11.2011]. Dostupné z:

http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000014609&local_base=KTD

.....

20. JANOŠ, Karel. *Informační etika*. Praha: Česká informační společnost, 1993.

.....

28. ROSELIND Wan a Nordin ROSELIND. Plagiarism among Undergraduate Students in an Engineering-Based University: An Exploratory Analysis. *European Journal of Social Science*. 2011, vol. 25, Iss. 4, s. 537-549.

29. CHEEMA Zulfiqar Ali. Conceptual awareness of research scholars about plagiarism at higher education level: intellectual property right and patent. *International Journal of Academic Research*. 2011, vol. 3, Iss. 1, s. 666-671.

3. PRŮBĚŽNÉ POZNÁMKY

- **Odkaz v textu**

Číselným odkazem v textu, v kulatých závorkách, hranatých závorkách nebo v horním indexu odkazujeme na citované informační zdroje uvedené v poznámce (např. pod čarou) v pořadí, v jakém se objevují v textu bez ohledu na dřívější odkázání na daný dokument, tzn., každá bibliografická citace obdrží zvláštní číslo. Poznámky obsahují bibliografické citace citovaných zdrojů. V tomto případě nelze v textu použít několik čísel odkazů za sebou jako to lze v Harvardském systému, ale jedna poznámka může obsahovat bibliografické citace několika bibliografických citací.

Příklad:

Podle české terminologické databáze z oblasti knihovnictví a informační vědy je plagiátorství definováno jako „vydávání cizího literárního nebo jiného uměleckého nebo vědeckého díla za vlastní, popř. převzetí části cizí práce, bez uvedení použitých zdrojů.“ Plagiátorství se můžeme dopustit jak vědomě, tak i nevědomě. Za úmyslné plagiátorství je považováno „ukradení cizího textu, kopírování cizího textu a jeho vydávání za vlastní. Za nevědomé je označované citování, při kterém opomeneme udat zdroj citace nebo nedostatečně citujeme. Také citování starších vlastních děl bez uvedení citace je považováno za plagiátorství.“¹ V Česku se problematikou plagiátorství a s tím související informační etikou zabývá Karel Janoš² a Jan Činčera³. V zahraničí plagiátorství mezi studenty doktorandského studia zkoumali Wan Roselind, Nordin Roselind et al.⁴ a Zulfiqar Ali Cheema et al.⁵

- **Bibliografické citace**

Poznámky se uvádějí v číselném pořadí průběžně v celém dokumentu. Poznámka odkazující na informační zdroj uvedený v dříve uvedené poznámce by měla buď opakovat úplný bibliografický odkaz, nebo uvést číslo dřívější poznámky s případnou lokací (číslo stránky/stránek). V případě rozsáhlejší práce je možné uvést na konci dokumentu abecední seznam všech citovaných informačních zdrojů.

Příklad:

1. HAVLOVÁ, Jaroslava. Plagiátorství. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2003- [vid. 25.11.2011]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000014609&local_base=KTD
2. JANOŠ, Karel. *Informační etika*. Praha: Česká informační společnost, 1993.
3. ČINČERA, Jan. *Informační etika: sylabus k bakalářskému studiu informační vědy*. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 80-2102-981-1.
4. WAN Roselind a Nordin ROSELIND. Plagiarism among Undergraduate Students in an Engineering-Based University: An Exploratory Analysis. *European Journal of Social Science*. 2011, vol. 25, Iss. 4, s. 537-549.5
5. CHEEMA Zulfiqar Ali. Conceptual awareness of research scholars about plagiarism at higher education level: intellectual property right and patent. *International Journal of Academic Research*. 2011, vol. 3, Iss. 1, s. 666-671.

ÚPRAVA ABECEDNÍHO SEZNAMU BIBLIOGRAFICKÝCH CITACÍ

Norma doporučuje i uspořádání abecedního seznamu bibliografických citací na základě prvního prvku uvedeného v bibliografické citaci.

1. Autorovy vlastní práce
2. Citace dokumentu jednoho tvůrce se uvádí před citacemi děl více tvůrců, které začínají stejným jménem.
3. Citací více děl jednoho tvůrce uspořádat chronologicky od nejstaršího dokumentu.
4. Citace děl více tvůrců, kteří začínají stejným jménem, se řadí chronologicky od nejstaršího dokumentu. Následují po citacích děl prvního tvůrce samotného stejného jména.
5. Korporace (např. instituce) jsou seřazeny abecedně podle prvního významového slova jména korporace.

OBECNÉ STRUKTURY BIBLIOGRAFICKÝCH CITACÍ S PŘÍKLADY

1. TIŠTĚNÉ ZDROJE

- **Monografie**

Jméno tvůrce. *Název publikace*. *Vedlejší názvy*. Vydání. *Další tvůrce*. Místo: nakladatel, datum, *počet stran*. Název edice, číslo edice. Standardní identifikátor. *Poznámky*.

Příklad:

1 autor

ŠÁMAL, Petr. *Soustružníci lidských duší: lidové knihovny a jejich cenzura na počátku padesátých let 20. století (s edicí seznamů zakázaných knih)*. Praha: Academia, 2009. ISBN 978-80-200-1709-3.

2 autoři

NEKOLOVÁ, Věra a Irena CAMUTALIOVÁ. *Ruština nejen pro samouky*. Voznice: LEDA, 2002. ISBN 80-85927-96-9.

3 autoři

TOTTERDELL, Anne, Jane GILL a Alan HORNSEY. *An introduction to library and information work*. 3rd ed. London: Facet Publishing, 2005, **210 s.** ISBN 1856045579.

více jak 3 autoři

GRYCA, Danuta et al. *Oxford Exam Excellence: preparation for secondary school exams*. Oxford: Oxford University Press, 2006. ISBN 978-0-19-443000-5.

autorem je korporace

THE BRITISH MUSEUM. *Designs of the world*. London: British Museum Press, 2011. ISBN 978-0-7141-5088-8.

Pozn. Údaj o vydání je povinný pouze v případě, že se jedná o jiné než první (1.) vydání.

- **Monografie - příspěvek**

Jméno tvůrce. Název příspěvku. In: Jméno tvůrce publikace. *Název publikace*. **Vedlejší názvy**. Vydání. **Další tvůrce**. Místo: nakladatel, datum, rozsah stran příspěvku. Název edice, číslo edice. Standardní identifikátor. **Poznámky**.

Příklad:

KEPR, Bořivoj. Diferenciální geometrie. In: REKTORYS, Karel. *Přehled užitě matematiky*. 2. opravené vydání. Praha: SNTL, 1968, s. 246-304.

- **Sborníky - celé vydání**

Jméno tvůrce. *Název sborníku*. **Vedlejší názvy**. Vydání. **Další tvůrce**. Místo: nakladatel, datum, **počet stran**. Název edice, číslo edice. Standardní identifikátor. **Lokace**. **Poznámky**.

Příklad:

SATRAPA, Pavel a Ladislav LHOTKA. *Networking studies V: selected technical reports*. Praha: CESNET, 2011, **233 s.** ISBN 978-80-904689-1-7.

BAUEROVÁ, Danuše a Hana POŠTULKOVÁ. *MoodleMoot.cz 2010: sborník abstraktů mezinárodní konference MoodleMoot.cz 2010: 10.-11. června 2010, Brno*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita, 2010. ISBN 978-80-248-2242-6.

- **Sborníky - příspěvek**

Jméno tvůrce příspěvku. Název příspěvku. In: Jméno tvůrce dokumentu. *Název dokumentu*. **Vedlejší názvy**. Vydání. **Další tvůrce**. Místo: nakladatel, datum, rozsah příspěvku. Název edice, číslo edice. Standardní identifikátor. **Lokace**. **Poznámky**.

Příklad:

LORENZ, Michal. Biosociální informace a technologie. In: ŠKYŘÍK, Petr. *Infokon: inspirace, inovace, imaginace: 2. ročník konference: Brno, Česká republika, 22. listopadu 2008: sborník příspěvků*. Brno: Tribun EU, 2008, s. 121-136. ISBN 978-80-7399-591-1.

MENDL, Tomáš a Josef ŠENK. Review of thermocouple based measurements of an arc heater plume. In: ŘEZÁČ, David a Dalibor ZACIOS. *Proceedings of 8th Conference STUDENT EEICT 2002: Volume 2*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií, 2002, s. 165-169. ISBN 80-214-2115-0.

- **Seriálová publikace – periodikum jako celek**

Název *periodika*. **Vedlejší názvy**. Vydání. Místo: nakladatel, vychází od roku-. Standardní identifikátor. **Lokace**. **Poznámky**.

Příklad:

Computer. Praha: Mladá fronta, 1994-. ISSN 1214-8790.

Československá psychologie: Časopis pro psychologickou teorii a praxi. Praha: Psychologický ústav AV ČR, 1990-. ISSN 1804-6436.

Československá psychologie: Časopis pro psychologickou teorii a praxi. ISSN 1804-6436.

Pozn. Norma definuje nakladatelské údaje jako povinné, ale pro identifikaci dokumentu nejsou stěžejní, proto je možné je vynechat.

ROBOT revue: magazín ze světa robotiky. Praha: RCR s.r.o., 2009-2011. ISSN 1804-056X.

Pozn. Pokud se již časopis nevydává, pak se datum vydání uvádí ve formě od-do.

dTest. Praha: Občanské sdružení spotřebitelů TEST, 2011, roč. 20. ISSN 1210-731X.

Pozn. Pokud citujeme pouze jeden ročník časopisu, pak se uvádí pouze citovaný rok vydání, popř. doplněn o ročník.

Duha: informace o knihách a knihovnách z Moravy. Brno: Moravská zemská knihovna, 1987-. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <http://duha.mzk.cz/>

Pozn. Pokud citujete časopis, který je vydán jak v tištěné, tak i v elektronické podobě, tak ho primárně ocitujeme jako tištěný s poznámkou o dostupnosti.

- **Seriálová publikace - jedno číslo**

Název *periodika*. **Vedlejší názvy**. Vydání. Místo: nakladatel, datum, číslování, **počet stran**. Standardní identifikátor. **Lokace**. **Poznámky**.

Příklad:

Československá psychologie: *Časopis pro psychologickou teorii a praxi*. Praha: Psychologický ústav AV ČR, 2011, roč. 22, č. 5. ISSN 1804-6436.

Československá psychologie: *Časopis pro psychologickou teorii a praxi*. Praha: Psychologický ústav AV ČR, 2011, **22**(5). ISSN 1804-6436.

Pozn. Dvě velmi podobné citace - liší se pouze zápisem čísla a **ročníku**.

Sociologický časopis. *Czech sociological review*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011, roč. 47, č. 47. ISSN 0038-0288.

Reflex. Praha: Ringier axel springer CZ, 2008, roč. 22, č. 25. ISSN 0862-6634.

- **Seriálová publikace - příspěvek**

Jméno tvůrce příspěvku. Název příspěvku. *Název periodika*. **Vedlejší názvy**. Vydání. Místo: nakladatel, datum, číslování, rozsah stran příspěvku. Standardní identifikátor. **Lokace**. **Poznámky**.

Příklad:

VITHOVÁ, Vladimíra. Sociální funkce knihovny v moderní společnosti. *Auspicia*. Praha: Národní knihovna, 2005, roč. 2, č. 2, s. 69–71. ISSN 1214-4967.

KOŇÁK, Tomáš. Protidrogová politika a praxe ve VS ČR. *České vězeňství: čtvrtletník pro vězeňství a kriminální prevenci*. Praha, 2011, roč. 19, č. 3, s. 14–16. ISSN 1213-9297.

WHITSON, M. L., A. MARTINEZ, C. AYALA a J. S. KAUFMAN. Predictors of parenting and infant outcomes for impoverished adolescent parents. *Journal of Family Social Work*. Philadelphia, 2011, roč. 14, č. 4., s. 284–297. ISSN 1052-2158.

2. ELEKTRONICKÉ ZDORJE

Pozn. Norma definuje nakladatelské údaje jako povinné pro všechny elektronické zdroje, ale stejně jako u seriálových publikací nejsou pro identifikaci dokumentu stěžejní, proto je možné je vynechat.

- **Elektronická monografie**

Jméno tvůrce. *Název publikace*. *Vedlejší názvy* [typ nosiče]. Vydání. *Další tvůrce*. Místo: nakladatel, datum [datum citování], *počet stran*. Název edice, číslo edice. Standardní identifikátor. Dostupnost a přístup. *Poznámky*.

Pozn. Pokud je monografie vydána i v tištěné podobě, bibliografická citace digitalizované monografie bude mít stejnou podobu jako tištěná verze s údajem o dostupnosti, který je v tomto případě povinný (vizte první dva příklady). Toto pravidlo platí nejen u monografií, ale i u sborníků a periodik.

Příklad:

MILLER, Paul F. *Lost Newport: Vanished cottages of the Resort Area*. Badford (Massachusetts): Applewood Books, 2008. ISBN 978-1-55709-091-1. Dostupné z: http://books.google.com/books?id=VPhNj_9yOt0C&printsec=frontcover&dq=miller&hl=cs&ei=NQPBTqHnGMrOhAePoPnrAg&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=7&ved=0CFEQ6AEwBg#v=onepage&q&f=false

MILLER, Paul F. *Lost Newport: Vanished cottages of the Resort Area*. Badford (Massachusetts): Applewood Books, 2008. ISBN 978-1-55709-091-1. Dostupné z: <http://books.google.com/>

Pozn. Pokud je adresa webové stránky příliš dlouhá, lze použít zkrácenou formu, kdy uvedeme pouze adresu webového sídla.

DENK, Stanislav. *Obruče vzduchu* [formát pdf]. Praha: Dybbuk, 2011 [vid. 2012-01-03], 104 s. ISBN 978-80-7438-043-3. Volně dostupné z: <http://www.kosmas.cz/knihy/165487/obruce-vzduchu/>

Pozn. Tímto způsobem lze citovat i elektronickou knihu (určenou pro e-čtečky).

Pozn. Norma doporučuje používat zkratku vid. neboli viděno v hranatých závorkách pro datum, samotné datum citování se používá formát "RRRR-MM-DD". Je také možné používat zkratku cit. neboli citováno. Platí zde ovšem pravidlo jednotnosti, pokud si vyberete jednu zkratku, musíte ji používat ve všech bibliografických citacích a odkazech v textu.

- **Elektronická monografie - příspěvek**

Jméno tvůrce. Název příspěvku. In: Jméno tvůrce publikace. *Název publikace*. **Vedlejší názvy** [typ nosiče]. Vydání. **Další tvůrce**. Místo: nakladatel, datum, rozsah stran příspěvku [datum citování]. Název edice, číslo edice. Standardní identifikátor. Dostupnost a přístup. **Poznámky**.

Příklad:

HUBRECHT, Robert. Dogs and dog housing. In: SMITH, Cynthia P. a Victoria TAYLOR. *Environmental enrichment information resources for laboratory animals: 1965 - 1995*. Washington, D.C.: Animal Welfare Information Center, 1995, s. 43-62. ISBN: 0-900-767-91-X. Dostupné z: <http://books.google.com/>

- **Elektronický sborník - celé vydání**

Jméno tvůrce. *Název sborníku*. **Vedlejší názvy** [typ nosiče]. Vydání. **Další tvůrce**. Místo: nakladatel, datum [datum citování], **počet stran**. Název edice, číslo edice. Standardní identifikátor. Dostupnost a přístup. **Lokace**. **Poznámky**.

Příklad:

ŠKYŘÍK, Petr. *Infokon: inspirace, inovace, imaginace: 2. ročník konference: Brno, Česká republika, 22. listopadu 2008: sborník příspěvků*. Brno: Tribun EU, 2008. ISBN 978-80-7399-591-1. Dostupné z: <http://books.google.cz/books?id=Ckn-RZrCgvlC&printsec=frontcover&dq=infokon&hl=cs&sa=X&ei=tN03T72AHI68-QaVlrWICA&ved=0CDIQ6AEwAA#v=onepage&q=infokon&f=false>

ŽATECKÁ, Eva et al. *COFOLA 2011: Sborník příspěvků z mezinárodní konference pořádané Právnickou fakultou Masarykovy univerzity: 29. 4. -1. 5. 2011 v Brně* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2011 [vid. 2012-01-10]. ISBN 978-80-210-5582-7. Dostupné z: <http://www.law.muni.cz/sborniky/cofola2011/files/sbornik.pdf>

- **Elektronický sborník - příspěvek**

Jméno tvůrce příspěvku. Název příspěvku. In: Jméno tvůrce dokumentu. *Název dokumentu*. **Vedlejší názvy** [typ nosiče]. Vydání. **Další tvůrce dokumentu**. Místo: nakladatel, datum, rozsah příspěvku [datum citování]. Název edice, číslo edice. Standardní identifikátor. Dostupnost a přístup. **Lokace**. **Poznámky**.

Příklad:

PAPÍK, Richard. Příležitosti Web 2.0 pro Competitive Intelligence. In: *INSOURCE 2008: konference o profesionálních informačních zdrojích, Praha 5.-6. února 2008*. [online]. Praha: Albertina icome Praha, 2008. [2012-05-02]. Dostupné z: <http://www.insource.cz/pdf/2008/papik-richard.pdf>

KUBŮ, Pavel. Drogy na taneční scéně. In: *Komunitní spolupráce v ČR* [online]. Brno: I.E.S., 2003, s. 9 [vid. 2012-01-19]. Dostupné z: http://www.podaneruce.cz/data/files/sbornik_finalA5_36.pdf

- **Elektronická seriálová publikace – periodikum jako celek**

Název periodika. **Vedlejší názvy** [typ nosiče]. Vydání. Místo: nakladatel, vychází od roku- [datum citování]. Standardní identifikátor. Dostupnost a přístup. **Lokace**. **Poznámky**.

Příklad:

Ikaros: elektronický časopis pro informační společnost [online]. Praha: Ikaros, 1997- [vid. 2000-04-23]. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://www.ikaros.cz/>

ProInflow: časopis pro informační vědy [online]. Brno: Kabinet informačních studií a knihovnictví, 2010 [vid. 2012-02-02]. ISSN 1804-2406. Dostupné z: <http://pro.inflow.cz/>

- **Elektronická seriálová publikace – jedno číslo**

Název periodika. **Vedlejší názvy** [typ nosiče]. Vydání. Místo: nakladatel, datum, číslování [datum citování], **počet stran**. Standardní identifikátor. Dostupnost a přístup. **Lokace**. **Poznámky**.

Příklad:

Inflow: Information journal [online]. 2011, roč. 4, no. 3 [vid. 2011-11-14]. ISSN 1802-9736. Dostupné z: http://http://www.inflow.cz/ejournal/show/1/_/50

Inflow: Information journal [online]. 2008, 1(5) [vid. 2011-11-14]. ISSN 1802-9736. Dostupné z: http://www.inflow.cz/ejournal/show/1/_/11

- **Elektronická seriálová publikace – příspěvek**

Jméno tvůrce příspěvku. Název příspěvku. **Vedlejší názvy příspěvku**. *Název periodika*. **Vedlejší názvy** [typ nosiče]. Vydání. Místo: nakladatel, datum, číslování, rozsah stran příspěvku. [datum citování]. Standardní identifikátor. Dostupnost a přístup. **Lokace**. **Poznámky**.

Příklad:

WANG, Yingxu. On Cognitive Informatics. *Brain and Mind: A Transdisciplinary Journal of Neuroscience and Neurophilosophy* [online]. Springer Netherlands, 2003, vol. 4, no. 2, s. 151-167. ISSN 1573-3300. Dostupné z: <http://www.springerlink.com/content/q237t5w44223667k/>

ŠMEJKAL, Petr. Role informačního specialisty v procesu Competitive Intelligence. *ProInflow*. [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2010, roč. 2, č. 1, s. 4-17 [vid. 2011-11-07]. ISSN 1804-2406. Dostupné z: <http://pro.inflow.cz/cisla/competitive-intelligence>

- **Elektronický program**

Jméno tvůrce. *Název*. **Další názvy** [typ nosiče]. **Další tvůrce**. Místo: nakladatel, datum publikování, datum aktualizace/revize [datum citování]. *Název edice*, číslo edice. Standardní identifikátor. Dostupnost a přístup. **Lokace**. **Požadavky na systém**. **Poznámky**.

Příklad:

GOOGLE, INC. *Google Chrome* [software]. 10. listopadu 2011 [2012-02-11]. Dostupné z: <http://www.slunecnice.cz/sw/google-chrome/>. **Požadavky na systém: Vista-32, Vista-64, Win XP, Win 2000, Win 7; velikost 22,05 MB**.

DT Soft Ld. *Deamon Tool Lite 4.45.2* [software]. 23. ledna 2012 [2012-02-12].

Dostupné z: <http://www.slunecnice.cz/sw/daemon-tools/>. **Požadavky na systém: Vista-32, Win XP, Win 2000, Win 7; velikost 13,40 MB.**

- **Webové sídlo, internetový portál**

Jméno tvůrce. *Název*. **Vedlejší názvy** [typ nosiče]. **Další tvůrce**. Místo: nakladatel, datum publikování, datum aktualizace/revize [datum citování]. Standardní identifikátor. Dostupnost a přístup. Lokace. **Poznámky**.

Příklad:

POSPÍŠILOVÁ, Jindřiška. *Knihovny.cz: Projekt portálu veřejných knihovnických a informačních služeb pro nejširší veřejnost* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2004 [vid. 2011-03-09]. Dostupné z: <<http://www.knihovny.cz/>>

Výzkum a vývoj v České republice [online]. Praha: Rada pro výzkum, vývoj a inovace, ©2011, Poslední změna 09.11.2011 09.56 [cit. 27.7.2011]. Dostupné z: <http://www.vyzkum.cz>

- **Webová stránka - vedlejší webová stránka**

Jméno tvůrce webového sídla. *Název vedlejší stránky*. *Název webového sídla*. **Další názvy webového sídla** [typ nosiče]. **Další tvůrce**. Místo: nakladatel, datum publikování, datum aktualizace/revize [datum citování]. Dostupnost a přístup webové stránky. Lokace. **Poznámky**.

Příklad:

ČESKO. MINISTERSTVO KULTURY. *Literatura a knihovny*. *MKCR.cz* [online]. Praha: Ministerstvo kultury, ©2007 [vid. 2011-11-14]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/literatura-a-knihovny/default.htm>

NÁRODNÍ KNIHOVNA ČESKÉ REPUBLIKY. *Klementinum*. *Nkp.cz* [online]. Praha: Národní knihovna České republiky, ©2006 [vid. 2011-04-29]. Dostupné z: <http://www.nkp.cz/pages/page.php3?navez=Klementinum&page=2011.htm>

- **Příspěvek do webového sídla**

Jméno tvůrce příspěvku. Název příspěvku. **Vedlejší názvy příspěvku**. In: Jméno tvůrce webového sídla. **Název webového sídla**. **Vedlejší názvy webového sídla** [typ nosiče]. **Další tvůrce**. Místo: nakladatel, datum, datum aktualizace/revize [datum citování]. Dostupnost a přístup. Lokace. **Poznámky**.

Příklad:

Příspěvek - článek

BOROVÍČKOVÁ, R. V japonském stylu. In: BORGIS. *Novinky.cz* [online]. Praha: Borgis, ©2012, 12. února 2012 14:39 [vid. 2012-02-12]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/bydleni/zahrada/258538-v-japonskem-stylu.html?ref=ostatni-clanky>

Příspěvek na blogu

HERMÁNEK, Jiří. Havel, Klaus a Fischer?. In: MAFRA a.s. *blog.IDNES.cz* [online]. ©2012, 12. února 2012 08:20 [vid. 2012-02-12]. Dostupné z: <http://jirihermanek.blog.idnes.cz/c/245992/Havel-Klaus-a-Fischer.html>

Facebook - stránka, Twitter-účet

E-CITACE. In: *Facebook* [online]. [vid. 2012-02-07]. Dostupné z: <http://www.facebook.com/pages/E-Citace/234158816646277>

ŠPEK. In: *Twitter* [online]. [vid. 2012-03-15]. Dostupné z: <http://twitter.com/#!/eknihy>

Facebook - příspěvek, tweet

E-CITACE. [Abychom Vám trochu představili náš reCitátor...] In: *Facebook* [online]. 23. listopad 2011 22.22 [vid. 2011-12-20]. Dostupné z: http://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=111890005593291&id=234158816646277

ŠPEK. [Pohled na historii e-readerů...] In: *Twitter* [online]. 10 March 2011 [vid. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://twitter.com/#!/eknihy/status/178588011271958528>

YouTube video

1. knihovnický hackathon - reCitátor. In: *YouTube* [online]. [vid. 2012-02-11]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=w3YILyX4LIM&feature=share>

- **E-mail**

Jméno odesílatele. *Název zprávy* [nosič]. Message to: příjemce zprávy. Datum odeslání [datum citování]. **Poznámky**.

Příklad:

VOPRŠÁLEK, Gustav. *Prasátka jdou na svatbu* [elektronická pošta]. Message to: e.citace@gmail.com. 21. února 2012 12:53 [cit. 2012-08-03]. Osobní komunikace.

3. SPECIFICKÉ DOKUMENTY

- **Audiovizuální dokumenty**

Dominantní tvůrce. *Název. Vedlejší názvy* [typ nosiče]. *Další tvůrci*. Místo: nakladatel, rok. *Poznámky*.

Příklad:

WERICH, Jan. *Jan Werich vypráví pohádky a povídky* [zvukový záznam na CD]. Praha: Supraphon, 2007.

MOZART, Wolfgang Amadeus. *Malá noční hudba* [zvukový záznam na CD]. [S. I.]: KM Records s.r.o., 2003. *Obsahuje skladby: Serenáda G dur (Allegra, Romance, Menuetto, Rondeau), Serenáda D dur (Andante, Menuetto, Rondeau, Menuetto galante, Adagio)*.

Pozn. Při uvádění typu nosiče je třeba uvést i informace týkající se formátu.

- **Film**

Název filmu [alternativní názvy] [typ nosiče]. Režie. Země produkce: vydavatel, rok uvedení v zemi produkce. *Poznámky*.

Příklad:

Pelíšky [film]. Režie Jan HŘEBEJK. Česko: Sony Music, 1999. *Délka 116 min.*

The Social network [česky Sociální síť] [film]. Režie David FINCHER. USA, 2010.

Šifra mistra Leonarda [The Da Vinci code] [film]. Režie HOWARD, Ron. USA, 2006.

Zpracováno podle románu The Da Vinci code od Dana BROWNA.

- **Samostatný pořad**

Jméno tvůrce. *Název pořadu* [typ nosiče/formát]. Další tvůrci. Druh vysílání, název stanice, datum uvedení v zemi produkce. Dostupnost a přístup. **Poznámky.**

Příklad:

GOLDONI, Carlo. *Sluha dvou pánů* [Záznam inscenace činohry Národního divadla]. **Hraje Miroslav Donutil.** TV, ČT 2, 9. února 2011, 20.00.

Knihovnička Jany Klusákové. [rozhlasový pořad]. Radio, ČRo 1 - Radiožurnál, 7. února 2012, 13.35.

Pozn. Země produkce se uvádí pouze u převzatých pořadů.

Pozn. Rok produkce se uvádí pouze u převzatých pořadů a pořadů, které jsou natočeny v jiném roce než je rok vysílání.

- **Samostatný pořad - příspěvek**

Jméno tvůrce příspěvku. Název příspěvku. In: *Název pořadu.* **Vedlejší názvy** [typ nosiče/formát]. Druh vysílání, název stanice, datum uvedení v zemi produkce. Dostupnost a přístup. **Poznámky.**

Příklad:

ŠEBELA, Michal. Historik objevil 400 let starou závěť moravského šlechtice. In: *Události v regionech Plus.* TV, ČT24, 10. února 2012, 19.54.

Číslo 4: historie národního týmu. In: *Karjala Cup: Švédsko - Česko.* TV, ČT4, 10. listopadu 2011, 19.30.

- **Seriálový pořad**

Název seriálového pořadu. Vedlejší názvy. Číslo řady, číslo epizody, název epizody. **Další tvůrce.** Druh vysílání, název stanice, datum uvedení v zemi produkce. Dostupnost a přístup. **Poznámky.**

Příklad:

Vyprávěj. 3. řada, 17. díl, Smrt Brežněva. TV, ČT1, 20. ledna 2011, 20.00.

Desperate Housewives. Season 8, Episode 9, Putting It Together. TV, ABC, 4 December 2011, 20.00.

- **Hudebniny**

Jméno tvůrce. *Název díla*. **Vedlejší názvy**. Vydání. **Další tvůrce**. Místo: nakladatel, rok. Edice, číslo edice. Standardní identifikátor. **Lokace**. **Poznámky**.

Příklad:

CAPLET, André: *Elegie pour violoncelle (ou violon) et piano*. Paris: R. Hourstel.

- **Kartografické dokumenty**

Jméno tvůrce. *Název mapy*. **Vedlejší názvy**. Měřítko. Vydání. **Další tvůrce**. Místo: nakladatel, datum. **Rozměr**. *Název edice*, číslo edice. Standardní identifikátor. **Poznámky**.

Příklad:

Okolí Brna: Ivančicko: turistická mapa. 1:50 000. Praha: Trasa, 2010. **58 x 77 cm**. Edice Klubu českých turistů, 89. ISBN 978-80-7324-259-6.

- **Kartografické dokumenty vydané jako součást knihy / časopisu**

Tvůrce mapy. *Název mapy*. **Vedlejší názvy**. Měřítko. **Rozměr**. In: Tvůrce publikace. *Název publikace*. **Vedlejší názvy**. Vydání. **Další tvůrce**. Místo: nakladatel, rok, rozsah stran. Standardní identifikátor. **Poznámky**.

Příklad:

Mapa Korejského poloostrova v r. 1945. Měřítko neuvedeno. KUČEROVÁ, Ilona. *History revue*. Praha: RF Hobby, 2012, s. 26. ISSN 1803-0440.

Soubor map habsburské říše 1815-1918. Měřítko neuvedeno. In: SKET, Alan. *Úpadek a pád habsburské říše*. Praha: Panevropa, 1995, s. 318-322. ISBN 8085846004.

- **Grafické dílo**

Jméno tvůrce. *Název díla*. **Vedlejší názvy** [alternativní názvy] [druh nosiče/technika]. **Další tvůrce**. **Rozměry**. Místo uložení, Datum. Lokace. **Poznámky**.

Příklad:

REMBRANDT. *Noční hlídka* [Posádka kapitána Franse Banninga Cocqa a Willema van Ruytenburcha] [olejomalba]. 363 x 437 cm. Rijks Museum in Amsterdam, 1642.

HANYCH, Rudolf. *Žně u Kadova* [olejomalba]. 80x100 cm. Rekreační středisko DRAK, Křížanov, 1964.

- **Grafická díla vydaná jako součást knihy / časopisu**

Jméno tvůrce grafického díla. Název grafického díla. **Vedlejší názvy** [alternativní názvy] [druh nosiče/technika]. In: Jméno tvůrce dokumentu. **Název dokumentu. Vedlejší názvy.** Vydání. **Další tvůrce dokumentu.** Místo: nakladatel, datum, rozsah stran grafického díla. Název edice, číslo edice. Standardní identifikátor. **Poznámky.**

Příklad:

Znak benediktinského řádu [fotografie] In: JIRÁSKO, L. *Církevní řády a kongregace v zemích českých.* Praha: Klášter premonstrátů na Strahově, 1991, s. 4. ISBN 80-852-4511-6.

ENDER, J. N. *Portrét neznámé dámy v bílých šatech a v bílém klobouku* [olejomalba] In: SOBKOVÁ, Helena. *Kateřina Zaháňská.* Praha: Mladá fronta, 1995, s. 160. Osudy, sv. 8. ISBN 80-2040-532-1.

- **Firemní literatura**

Název instituce. **Název dokumentu.** Místo: vydavatel, datum. **Dostupnost a přístup.** **Poznámky.**

Příklad:

ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ. *Průmyslové vzory a jejich právní ochrana.* Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2011. **Dostupné také z:** <http://www.upv.cz/cs/publikace/informacni-brozury/informacni-brozury.html>

- **Patenty, užití vzory**

Jméno majitele (žadatele). *Název. Vedlejší názvy. Vynálezce (původce).* Název země nebo kód. Oficiální označení řady. Typ dokument, číslo. Datum vydání (udělení). *Dostupnost a přístup. Poznámky.*

Příklad:

ŠKODA AUTO. *Zařízení pro demontáž čepů. Původce Jiří HENDRYCH.* Česká republika. IPC: B 25 B 27/02 B 25 B 27/073. Užitý vzor, CZ 8523 U1. 1999-04-12.

Dostupné také z:

<http://spisy.upv.cz/UtilityModels/FullDocuments/FDUM0008/uv008523.pdf>

KONINKLIJKE PHILIPS ELECTRONICS N. V., Eindhoven, NL. *Způsob a zařízení pro zaznamenávání číslicového informačního signálu na nosič záznamu. Vynálezci VELDHUIS, Hindrik, Rudolf ROTH a Jacobus Petrus Josephus HEEMSKERK.* Česká republika. IPC: G 11 B 20/12, G 11 B 7/28. Patent, CZ 285659 B6. 2007-12-21.

Dostupné z: <http://spisy.upv.cz/Patents/FullDocuments/285/285659.pdf>

- **Normy**

Řada a číslo normy. *Název normy. Vedlejší názvy.* Místo: nakladatel, rok, *počet stran.* *Třídící znak. Poznámky.*

Příklad:

ČSN ISO 690. *Informace a dokumentace - Pravidla pro bibliografické odkazy a citace informačních zdrojů.* Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2011, **40 s. Třídící znak 01 0197.**

ČSN 73 1289. *Terminologie v oboru pórobetonu.* Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2011, **63 s. Třídící znak 73 1289.**

- **Kvalifikační práce (diplomové apod. práce)**

Tvůrce. *Název. Vedlejší názvy.* Místo odevzdání, datum odevzdání, *počet stran.* Druh práce. Název instituce, kde byla práce napsána. *Vedoucí práce nebo školitel.* *Poznámky.*

Příklad:

ADÁMEK, Jáchym. *Vliv elektrického ozvučení a elektronizace na vývoj populární hudby*. Brno, 2010. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy. **PhDr. Aleš OPEKAR, CSc.**

- **Kvalifikační práce (diplomové apod. práce) - elektronická verze**

Jméno tvůrce. Název. **Vedlejší název** [Druh nosiče]. Místo odevzdání práce, datum odevzdání práce [Datum citování], **počet stran**. Dostupnost a přístup. Druh práce. Název instituce, kde byla práce napsána. **Vedoucí kvalifikační práce. Poznámky.**

Příklad:

ADÁMEK, Jáchym. *Vliv elektrického ozvučení a elektronizace na vývoj populární hudby* [online]. Brno, 2010 [cit. 2011-11-14]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/262610/ff_b/Bakalarska_prace_262610.pdf. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. **PhDr. Aleš OPEKAR, CSc.**

- **Archivní materiály**

Název instituce, značka/název fondu nebo sbírky, inventární číslo nebo signatury, číslo kartonu/knihy/složky/spisu. **Název nebo stručný popis. Datum, místo vydání listin.**

Příklad:

Moravský zemský archiv, D 12 (popisy hranic), kart. 238, i.č. 5581, sign. 369.

POUŽITÁ LITERATURA

1. Bibliografická citace. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2003- [vid. 25-11- 2011]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000349&local_base=KTD
2. BIERNÁTOVÁ, Olga a Jan SKŮPA. *Bibliografické odkazy a citace dokumentů dle ČSN ISO 690 (01 0197) platné od 1. dubna 2011*. Brno, 2011. 27 s. Dostupné z: <http://www.citace.com/soubory/csniso690-interpretace.pdf>
3. ČSN ISO 690. *Informace a dokumentace - Pravidla pro bibliografické odkazy a citace informačních zdrojů*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2011. 40 s. Třídící znak 01 0197.
4. FIRSTOVÁ, Zdeňka. *Nová norma ČSN ISO 690: Pravidla pro bibliografické odkazy a citace informačních zdrojů* [online]. Plzeň: Univerzitní knihovna ZČU, 2011 [cit. 2012-02-12]. Dostupné z: <http://lide.fmk.utb.cz/users/lexxa/files/ostatni/csn-iso-690-novaverze2010.pdf>
5. RICHTEROVÁ, Alena. Citace. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2003- [vid. 25-11- 2011]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000348&local_base=KTD
6. TEPLÍKOVÁ, Zuzana, Petra ŠOLCOVÁ a Hana ČECHOVÁ. *Jak se vyznat v citování*. Brno: e:Citace, 2012.